

СТРАТЕГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ У ФІНАНСОВІЙ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Успішне формування і реалізація фінансової стратегії функціонування промислового підприємства багато в чому залежить від того, наскільки швидко воно може адаптуватися до мінливого змінного ринкового оточення в умовах існуючої конкурентної середовища. Важливим концептуальним аспектом у зв'язку з цим є визначення ефективних інструментів виконання ключових функцій управління: аналізу стану підприємств і зовнішнього середовища; узгодження і досягнення цілей; інформаційного забезпечення ухвалюваних рішень, які ухвалюються.

Значуща роль у вирішенні даної проблеми відводиться моніторингу фінансово-економічного стану підприємств, як одному з найбільш ефективних методів оцінки, мета якого полягає в отриманні і обробці інформації раннього попередження про стан підприємства і тенденції його розвитку.

Питання моніторингу, теорії і практики ухвалення управлінських рішень розглядалися в працях учених Т. С. Бердникової, М. І. Бланка, Н. М. Горбунова, Р. Р. Леонтьєва, Е.С. Масалітіной, О. А. Мінаєвої, А. А. Льохового, Н. Н. Симоненко, С. А. Уварова, С. Т. Шишмакової та ін.

Дослідження цих учених внесли істотний вклад до розробки вказаних проблем. Разом з тим, відчувається відносно недостатня розробленість питань застосування моніторингу до оцінки фінансової стратегії економічного розвитку підприємства. Актуальність і недостатня дослідженість проблем і зумовили мету статті.

Вдосконалення проведення стратегічного моніторингу, як дієвого інструменту відстеження і оцінки якості реалізації вибраної стратегії підприємства є актуальною проблемою підприємств в ринковому середовищі.

Прагнення до підвищення ефективності діяльності підприємств, зміцнення ринкових позицій, зниження рівня невизначеності в постачанні і збуті продукції є основними передумовами використання моніторингу при розробці механізму фінансового регулювання економічним розвитком промислового підприємства.

Моніторинг і оцінка виконання стратегії є логічно завершуючим процесом, здійснюваним при розробці механізму формування і реалізації фінансової стратегії економічного розвитку підприємства (рис. 1).

Сучасний стратегічний менеджмент повинен використовувати не лише фінансові, а й нефінансові заходи, що означає включення нефінансових показників на всіх рівнях організаційної структури підприємства охо-

плюючи сферу бізнесу підприємства в цілому та контролюючи розвиток бізнесу від минулого до майбутнього, оцінюючи на перспективу хід його розвитку і правильність вибраного стратегічного шляху. В даний час конкурентні переваги набагато важче одержати за рахунок ефективного фінансового менеджменту і інвестицій у фізичні активи, оскільки здатність підприємства мобілізувати і використовувати свої нематеріальні активи стала більш значущим чинником. В умовах ринкової конкуренції набагато більше значення має довгостроковий розвиток, основними факторами якого є ефективне стратегічне управління, раціональність бізнес-процесів, капітал підприємства, втілений у знаннях і кваліфікації співробітників, здатність підприємства утримувати і приваблювати нових клієнтів, інвестиції в інформаційні технології.

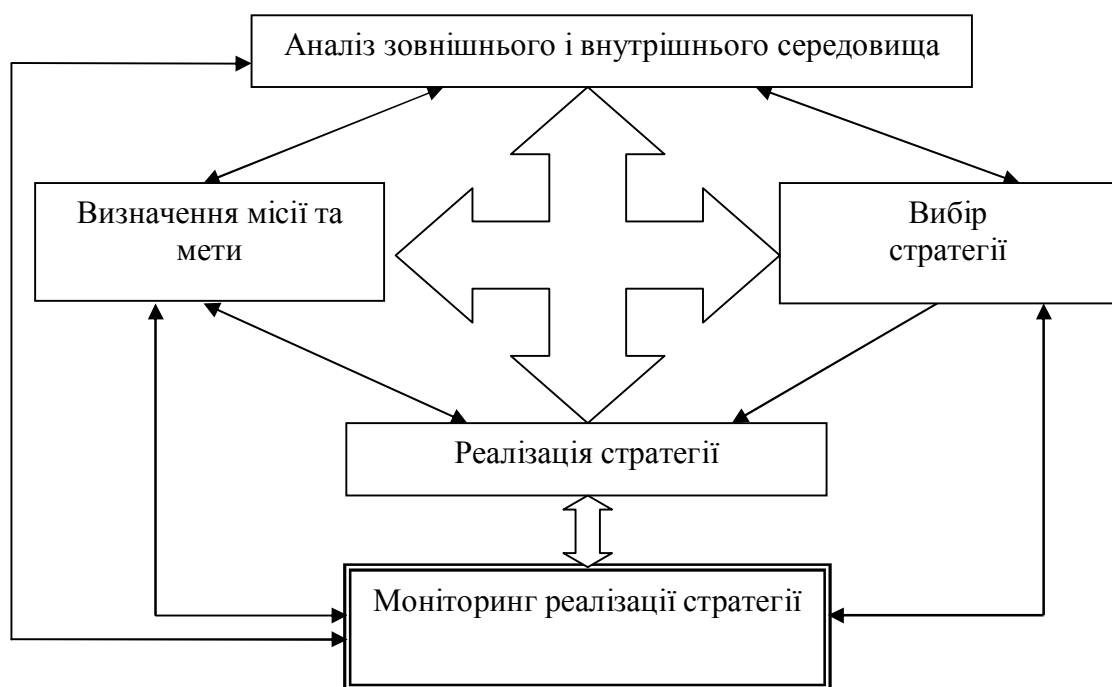

Рис. 1 Стратегічний моніторинг в системі формування і реалізації фінансової стратегії економічного розвитку підприємства

Для успішного досягнення стратегії встановлюють моніторинг на основі зворотнього зв'язку процесу формування і реалізації фінансової стратегії економічного розвитку підприємства.

Використання моніторингу для оцінки реалізації стратегії на всіх значущих напрямках діяльності підприємства, а також застосування нефінансових показників, як індикаторів системи моніторингу, дозволяє уточнити зміст поняття стратегічний моніторинг.

Стратегічний моніторинг підприємства означає систему безперервного збору, оцінки і вивчення економічної інформації господарюючого су-

б'єкта на всіх стадіях його життєвого циклу з метою контролю за формуванням і реалізацією фінансової стратегії, оцінки її якості і ухвалення ефективних управлінських рішень.

Застосування моніторингу на багатьох підприємствах різних галузей значною мірою стримує відсутність переліку послідовних дій з боку керівництва щодо його реалізації, тобто відсутність алгоритму проведення стратегічного моніторингу.

Стратегічний моніторинг дозволяє в процентному вираженні оцінити рівень реалізації того або іншого напрямку (фінансового, виробничого, маркетингового та ін.) і його внесок в успіх реалізації стратегії підприємства. Тому оцінку пропонуємо здійснити за допомогою показника якості реалізації фінансової стратегії розвитку підприємства за формулою

$$KC = \frac{K_{СПП}}{K_{СПП \max}} * 100\% , \quad (1)$$

де KC – якість реалізації фінансової стратегії економічного розвитку підприємства, %;

$K_{СПП}$ – загальний показник оцінки якості реалізації фінансової стратегії економічного розвитку підприємства;

$K_{СПП \max}$ – максимально можливий загальний показник оцінки якості стратегічного потенціалу підприємства.

Запропонований показник якості реалізації фінансової стратегії розвитку підприємства дозволяє адекватно оцінити рівень досягнення поставлених стратегічних цілей.

Оцінка стратегічного потенціалу підприємства передбачає вимір рівня якості реалізації стратегії розвитку підприємства за допомогою якісного показника. Переведення кількісних характеристик в якісні може бути здійснене за наступного інтерполяційної формулою [3]:

$$k_i = \frac{(x_i - x_{\min})(b - a)}{x_{\max} - x_{\min}} + a, \quad (2)$$

де x_i – величина i -го чинника;

x_{\max} і x_{\min} – максимальне і мінімальне значення шкали оцінки;

b і a – верхня і нижня межі рівня інтервалу.

Рівень якості реалізації фінансової стратегії економічного розвитку підприємства представлено у табл. 1.

У ринкових умовах незалежно від життєвого циклу підприємства основним критерієм виконання поставлених цілей є збільшення ринкової вартості підприємства.

**Рівень якості реалізації фінансової стратегії
економічного розвитку підприємства**

Рівень якості реалізації стратегії розвитку підприємства	Якісна характеристика якості реалізації стратегії розвитку підприємства
Високий тах рівень 60-100%	Підприємство вмiло використовує організаційно-управлінські, науково-технічні, виробничі, економічні, ринкові та інші засоби для здійснення ефективної господарської діяльності. Можливе поліпшення ринкових позицій промислового підприємства
Середній (достатній) med рівень 40-60%	Виробничий, фінансовий, ринковий, науково-технічний потенціал підприємство використовують на достатньому рівні. Можливе збереження ринкових позицій промислового підприємства
Низький (незначний) min рівень 0-40%	Низька ефективність використання засобів підприємства. Наявність проблем за всіма складовими стратегічного потенціалу підприємства. Втрата наявних ринкових позицій підприємства

Показником, що дозволяє оцінити ефективність розробленої стратегії може бути мультиплікатор вартості підприємства (співвідношення між ринковою і балансовою вартістю підприємства).

Прагнення до підвищення ефективності діяльності підприємств, зміцнення ринкових позицій, зниження рівня невизначеності в постачанні, збуті продукції є основними передумовами використання стратегічного моніторингу при розробці фінансової стратегії економічного розвитку підприємства, що забезпечує безпеку підприємства на тривалу перспективу.

Література:

1. Минаева О. А. Инструменты измерения и методы управления экономическим потенциалом промышленной организации : автор. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / О. А. Минаева. – Волгоград, 2007. – 25 с.
2. Погребный А. А. Методы адаптивного управления промышленным предприятием: автор. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / А. А. Погребный. – Санкт-Петербург, 2007. – 25 с.
3. Саати Т. Аналитическое планирование. Организация систем: Пер. с англ. / Т. Саати, К. М. Керис. – М. : Радио и связь, 1991 – 224 с.
4. Шандова Н. В. Визначення механізму прогнозування показників розвитку виробництва / Н. В. Шандора // Актуальні проблеми економіки. – 2004. - №2(32). – С. 182 – 189
5. Шубін О. Стратегічне управління як основна частина системи менеджменту підприємства / О. Шубін // Журнал європейської економіки. – 2003 - №4. – С. 470–475.